

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J.M.

przeciwko T. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

o odszkodowanie w związku z naruszeniem zasad równości w zatrudnieniu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 10 grudnia 2025 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 21 listopada 2024 r., sygn. akt IV Pa 76/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1.350 zł
(tysiąc trzysta pięćdziesiąt) z odsetkami z art 98 § 1¹ k.p.c.
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 maja 2024 r. Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od strony pozwanej T. spółka z o.o. w T. na rzecz powoda kwotę 17.344 zł tytułem odszkodowania za naruszenie zasad równego traktowania w zatrudnieniu, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty. Sąd Rejonowy uznał że powód wykazał nierówne traktowanie w zatrudnieniu, zaś pozwana nie przedstawiła obiektywnych kryteriów różnicowania. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazało, że powód wykonywał pracę o jednakowej wartości co inni pracujący na takim samym stanowisku i dlatego powinien otrzymać

podobne wynagrodzenie zasadnicze - przynajmniej w wysokości uśrednionego wynagrodzenia dla tego stanowiska. Sąd zauważył, że kwalifikacje powoda są zgodne z obowiązującym opisem stanowiska pracy. Główne zadania i obowiązki powoda odpowiadają zadaniom i obowiązkom pracowników innych obszarów. Powód przeszedł również liczne szkolenia, o czym świadczą zaświadczenia znajdujące się w jego aktach osobowych. Sąd Rejonowy uznał, iż powód zasadnie wyliczył dochodzone roszczenie opierając się na wynagrodzeniu jakie przyznano mu od 1 sierpnia 2021 r.. Wynagrodzenie to bowiem mieści się nadal w widelkach kategorii 7 i wyliczane było - tak twierdzi kierownictwo pozwanej - jako mediana, czyli średnie wynagrodzenie pracowników na danym stanowisku, a zatem nie było konieczne w niniejszej sprawie bezpośrednie odwoływanie się do konkretnych wynagrodzeń pracowników porównawczych, w szczególności pracownika o identyfikatorze 56/PW5 (mającego doświadczenie zawodowe i wykształcenie najbardziej zbliżone do powoda).

Wobec pełnej aprobaty dla motywów prawnych, Sąd Okręgowy przyjął ustalenia Sądu Rejonowego za własne. Wskazał, że spór w sprawie dotyczył odszkodowania za okres zatrudnienia powoda od 1 grudnia 2019 r. do 31 lipca 2021 r. Natomiast wcześniej powód dochodził od pozwanej odszkodowania za okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 listopada 2019 r. w związku z naruszeniem zasad równości w zatrudnieniu. W tamtej sprawie w dniu 9 stycznia 2024 r. zapadł wyrok Sądu Najwyższego oddalający skargę kasacyjną pozwanego. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że pracodawca powinien zapewnić pracownikom równe prawa z tytułu jednakowego wykonywania takich samych obowiązków, a postanowienia umów o pracę naruszające tę zasadę są nieważne - art. 18 § 3 k.p. Dotyczy to zarówno etapu kształtowania treści umowy o pracę (równe traktowanie w zakresie warunków umownych), jak i funkcjonowania stosunku pracy. Pracownik dochodzący roszczeń z tytułu naruszenia nakazu określonego w art. 11² k.p. zmierza do zapewnienia równości w sferze kontraktowania, polegającej na nadaniu mu takiego standardu uprawnień, z jakiego korzysta inny pracownik znajdujący się w analogicznym położeniu, to jest wypełniający jednakowe obowiązki. Pracownik domagający się przyznania uprawnień, których pozbawiono go w umowie o pracę jest obowiązany wykazać (a nie jedynie uprawdopodobnić), że wykonywał te same

obowiązki, jak osoba korzystająca z tych uprawnień. Nie musi on natomiast dowodzić przyczyny nierównego traktowania, która nie stanowi przesłanki roszczenia opartego na art. 11² k.p. Sąd Okręgowy podkreślił, że wskaźniki efektywności w żaden sposób nie wpływały na wysokość wynagrodzenia zasadniczego powoda i innych pracowników zatrudnionych na stanowisku starszego elektromontera układów pomiarowych WN i SN. W rzeczywistości podstawą niższych wynagrodzeń pracowników z obszaru [...] były wyłącznie zaszczości historyczne, w wyniku których pracownicy tego obszaru byli gorzej wynagradzani, niż pracownicy pracujący w innych częściach kraju.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 18^{3b} § 1 k.p., art. 18^{3c} § 1 i § 3 k.p., art. 18^{3d} k.p., art. 78 § 1 k.p. oraz art. 10 ust. 1 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników T. spółka z o.o. w T.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na fakt, że w sprawie wystąpiło rażące naruszenie prawa materialnego, a tym samym została spełniona przesłanka do przyjęcia skargi - podstawa kasacyjna, o której mowa w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., a co za tym idzie - skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) Skarżąca wskazała, że Sąd drugiej instancji - w ślad za Sądem Rejonowym - przyjął, że powodom należy się odszkodowanie na podstawie art. 18^{3d} k.p. za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, przy czym Sądy obydwu instancji wskazały, że przedmiotem nierównego traktowania powodów była wysokość wynagrodzenia. Z kolei naruszenie zasad równego traktowania w zatrudnieniu jest postacią dyskryminacji i nie wymaga wskazania jakie konkretne kryteria dyskryminacji wystąpiły. Ponadto, zdaniem skarżącej, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które również uzasadnia wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zagadnienie to sprowadza się do rozwiązania kwestii, czy sąd pracy orzekając o odszkodowaniu za naruszenie zasady równych praw z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków (inaczej równego traktowania nie mającego postaci dyskryminacji) w zakresie wynagradzania (art. 11² k.p.) jest uprawniony do zasądzenia tego odszkodowania na podstawie art. 18^{3d} k.p.. Skarżąca wskazała, że zasada niedyskryminacji nie jest tożsama z określoną w art. 11² k.p. zasadą równych praw (równego traktowania) pracowników jednakowo wypełniających takie

same obowiązki. Przyjmuje się, że te dwie zasady pozostają w ścisłym związku z sobą, lecz niewątpliwie stanowią zasady odrębne, których naruszenie przez pracodawcę rodzi różne konsekwencje, np. tylko naruszenie zakazu dyskryminacji rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą pracodawcy z art. 18^{3d} k.p. Z kolei naruszenie zasady równych praw (równego traktowania) pracowników jednakowo wypełniających takie same obowiązki jest również sankcjonowane jednak na innej podstawie prawnej (np. art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p.; vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2017 r., I PK 268/16, LEK nr 2389580). Naruszenie obowiązku równego traktowania pracowników, którzy jednakowo wypełniają takie same obowiązki (art. 11² k.p.) może uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą pracodawcy na ogólnych zasadach odpowiedzialności kontraktowej na podstawie art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r., III PSK 80/21).

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika prima facie, bez głębszej analizy prawnej. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na

zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, LEX nr 2156603). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2015 r., II PK 112/15, LEX nr 2025780). Ustawodawca nieprzypadkowo konstruując wymagania skargi kasacyjnej wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (§ 1 pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). Odwołanie się skarżącej w

zakresie przesłanki oczywistej zasadności skargi do jej petitum i uzasadnienia jest zatem nieprawidłowe.

Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Ponadto skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238).

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego dotyczyć musi problemu prawnego dotychczas nierozpatrywanego w judykaturze (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790). Chodzi o problem prawny, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 268/17, LEX nr 2508639). Wskazane przez skarżącą zagadnienie nie ma takiego charakteru, bowiem sygnalizowany problem był przedmiotem licznych rozstrzygnięć. Zresztą sama skarżąca wskazuje na dwa przeciwstawne stanowiska orzecznicze w zakresie możliwości zastosowania art. 18^{3d} k.p. do roszczeń wywodzonych z tytułu naruszenia zasady równego traktowania. Zauważyć należy, że w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie wskazuje się, że do odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania (art. 11² k.p.) zastosowanie ma przepis art. 18^{3d} k.p. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2023 r., III PZP 1/23, LEX nr 3604636). W ocenie Sądu Najwyższego o ile art. 11² i art. 11³ k.p. odwzorowują niejednorodne zasady prawa pracy, to przeciwdziałanie zakazowi dyskryminacji i promowanie nakazu równego traktowania zostało ujednolicone. Znaczy to tyle, że art. 18 § 3 k.p. i art. 18^{3d} k.p. mają zastosowanie zarówno w przypadku nierównego traktowania, jak i dyskryminacji (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r., III PK 50/18, OSNP 2020 Nr 5, poz. 42 i z dnia 9 listopada 2022 r., I PSKP 98/21, LEX nr 3546267). Skoro kwestia ta została już w orzecznictwie jednolicie wyjaśniona, to nie dochodzi do spełnienia przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Po pierwsze, zagadnienie prawne, na które powołuje się pozwana, wobec jego wyjaśnienia, nie ma charakteru „istotnego”, a po drugie, potrzeba wykładni przepisów wskazywana przez skarżącą nie budzi już „poważnych wątpliwości”.

Niezależnie od dotychczasowych argumentów, trzeba zasygnalizować, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację,

w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990). Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[A.P.]

[a.ł.]